

RAPORT MERYTORYCZNY 2008
AMNESTY INTERNATIONAL POLSKA

**RAPORT MERYTORYCZNY
z działalności
STOWARZYSZENIA AMNESTY INTERNATIONAL POLSKA
W ROKU 2008**

Amnesty International Polska wkracza w 20. rok swojej działalności. Wzrastająca z roku na rok liczba aktywistów zrzeszonych wokół Stowarzyszenia umożliwia podjęcie szeregu kampanii i projektów promujących poszanowanie praw człowieka nie tylko w naszym kraju, ale także w najbardziej odległych zakątkach świata.

Aktywiści Amnesty International stają w obronie osób niesłusznie oskarżonych bądź ciemnionych za swoje przekonania, dobrowolnie poświęcając swój czas i energię na działanie na rzecz praw przysługujących każdemu człowiekowi bez względu na jego pochodzenie, kolor skóry, płeć, wyznanie, przekonania czy jakiegokolwiek inne różnice. Co roku Amnesty International odwołuje się do sumienia świata, w którym wciąż dochodzi do znaczących naruszeń podstawowych wolności człowieka i nagłaśnia historie konkretnych osób - dzieci, kobiet i mężczyzn, których prawa zostały pogwałcone. Ofiary to coś więcej niż statystyka. Ofiary mają nazwiska. Mają daty urodzenia. Mają swoje historie. I każda z nich ma prawo do sprawiedliwości.

Wizją Amnesty International jest świat, w którym każdemu człowiekowi przysługują prawa zapisane w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i innych uznanych międzynarodowych standardach praw człowieka.

Stowarzyszenie realizuje swój cel poprzez podejmowanie badań i działań zmierzających do zapobiegania ciężkim naruszeniom tych praw i zaniechania tych naruszeń. W swych działaniach Stowarzyszenie kieruje się zasadami: solidarności międzynarodowej, skutecznej pracy na rzecz indywidualnych ofiar naruszeń praw człowieka, globalnego zasięgu, niepodzielności i powszechności praw człowieka, bezstronności i niezależności oraz demokracji i wzajemnego poszanowania.

Od momentu założenia Amnesty International przez Petera Benensona 28 maja 1961 roku, Stowarzyszenie inicjuje akcje na rzecz:

- uwolnienia więźniów sumienia;
- zapewnienia wszystkim więźniom politycznym bezzwłocznego i rzetelnego procesu sądowego;
- zniesienia kary śmierci, tortur oraz innych form okrutnego, nieludzkiego bądź poniżającego traktowania;
- położenia kresu pozasądowym egzekucjom oraz "zaginięciom";
- walki z bezkarnością poprzez pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców naruszeń praw człowieka.

Symbolem Amnesty International jest okolona drutem kolczastym świeca symbolizująca nadzieję dla wszystkich tych, którzy bezprawnie znaleźli się za kolczastym drutem - których pozbawiono podstawowej wartości przysługującej każdej istocie ludzkiej, jaką jest wolność.

Ta świeca nie płonie dla nas, a dla wszystkich tych, których nie zdołaliśmy oswobodzić z więzień, których zabito, których torturowano, których porwano, którzy "zaginieli". Ta świeca płonie właśnie dla nich. - Peter Benenson

Zerwać drut okalający świecę, uwolnić niewinnych ludzi więzionych za to tylko, iż ośmielili się korzystać ze swoich niezbywalnych praw do wolnego słowa i wolności sumienia - to jest właśnie samo sedno przesłania, jakie niesie Amnesty International.

Oddajemy w Państwa ręce raport podsumowujący działania podjęte przez Amnesty International w Polsce w roku 2008. Raport dokumentuje aktywność Stowarzyszenia na poziomie międzynarodowym, krajowym oraz lokalnym.

Miłej lektury!

60. LAT POWSZECHNEJ DEKLARACJI PRAW CZŁOWIEKA

Od uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka minęło 60 lat – sześć dekad pełnych zaniedbań w dziedzinie praw człowieka. W wielu krajach na świecie wciąż naruszane są wolności przysługujące każdemu człowiekowi, więźniowie poddawani są torturom, ludzie padają ofiarami niesprawiedliwych procesów, łamane jest też prawo do swobody wypowiedzi, a nawet prawo do życia. Takie przesłanie towarzyszyło **Raportowi Rocznemu Amnesty International** wydanemu w 2008 roku,¹ który został zaprezentowany 28 maja w Collegium Civitas w Warszawie.

Oficjalnemu ogłoszeniu Raportu Roczno towarzyszyło wręczenie nagrody dziennikarskiej w ramach 7. edycji konkursu organizowanego przez Amnesty International pod hasłem „**Pióro Nadziei**”. Zwyciężył artykuł **Jacka Żakowskiego** pt. „**Kajdany Dalajlamy**”. Kapituła w składzie: prof. Magdalena Środa, prof. Roman Kuźniar, prof. Andrzej Zoll, Mirosław Chojecki, Ewa Siedlecka, Joanna Podgórska i Zuzanna Kulińska, przyznała także trzy wyróżnienia - Marcinowi Kołodziejczykowi za artykuły „Aresztowanie Józefa K.” oraz „Romacja”, Annie Szulc za artykuł „Prawo przeciw ojcom”, a także Witoldowi Szablowskiemu za artykuł „To miłości, siostró”.

Oto główne wydarzenia zorganizowane przez Amnesty International w Polsce upamiętniające 60. rocznicę przyjęcia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka przez Organizację Narodów Zjednoczonych.

Maraton Pisania Listów 2008

Maraton Pisania Listów odbył się w Polsce już po raz dziewiąty. W weekend 13-14 grudnia 2008 roku nieprzerwanie przez **24h** w blisko **120 różnych miejscach** w naszym kraju sympatycy Amnesty International pisali listy w obronie konkretnych osób, których prawa są łamane w różnych zakątkach świata. W obronie księdza z Erytrei - poniżonego, pozbawionego swoich funkcji w kościele i przetrzymywanego w nieznanym miejscu, dwóch siedemnastoletnich Palestynek więzionych bez wyroku w Izraelu, birmańskiego satyryka skazanego za swoje żarty oraz krytykę reakcji rządu na cyklon na 59 lat więzienia. Historie takie jak te zasługują na szczęśliwe zakończenia.

Na całym świecie napisano ponad **250 000** listów !!!
Z całej Polski wysłano **78 843** listy !!!

---

1 Publikację w wersji elektronicznej można pobrać ze strony internetowej Amnesty International

Polska:

<http://amnesty.org.pl/zobacz/raport-roczny.html>.

Najwięcej listów napisano w **Zabrzu**, **Kędzierzynie-Koźlu** oraz w **Zabłudowie**, do czego przyczyniły się niewątpliwie Grupy Szkolne działające w tych miastach. Z blisko **80 tysięcy listów** aż **60 tysięcy** zostało napisanych przez uczniów należących do Szkolnych Grup Amnesty International.

Wszystkie listy zostały następnie wysłane do decydentów między innymi w Iraku, Wenezueli, Kambodży, Erytrei, Mołdawii, Meksyku, Demokratycznej Republice Konga, Birmie, Chinach, Afganistanie i Turcji, od których zależą dalsze losy uciśnionych.²

Zeszłoroczny Maraton Pisania Listów można zaliczyć do jednego z największych sukcesów Stowarzyszenia Amnesty International w Polsce. **Liczba listów przewyższyła bowiem zeszłoroczny rekord**

(41 tysięcy listów) prawie dwukrotnie. Najważniejsze jest jednak to, że dobiegają nas wieści o wypuszczeniu na wolność niektórych więźniów, w obronie których pisano apele w 2008 roku. Tak właśnie stało się w przypadku **Salwa Salah** i **Sara Siureh**, dwóch siedemnastoletnich Palestynek, które zwolniono z więzienia wraz z dniem 1 stycznia 2009 roku. Według izraelskiej armii, Salwa i Sara były zaangażowane w działalność stanowiącą zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego. Nie przedstawiono jednak żadnych dowodów na poparcie tych zarzutów. Kilkakrotnie zmieniano się miejsce ich zatrzymania, utrudniano im także kontakt z rodziną. Ostatecznie jednak ich sprawa zakończyła się pozytywnie. Dziękujemy wszystkim, którzy wysyłali apele w ich sprawie.

Sukces 9. edycji Maratonu nie byłby tak spektakularny bez silnego wsparcia mediów w całej Polsce. W sumie odnotowaliśmy blisko **250 relacji** w telewizji (TVP, TVN, TVN24, Polsat News, Superstacja, TVN Biznes), radiu (Radio Zet, Radio Euro, Polskie Radio, Radio Wawa, Radio Planeta, RMF FM, TOK fm, Radio Kolor, Radio Eska, Radio Pin), prasie (Gazeta Wyborcza, Dziennik, Rzeczpospolita, Polska the Times, Metro, Polityka) oraz przestrzeni internetowej.

Oprócz aktywistów praw człowieka, także tych zrzeszonych wokół szkolnych i lokalnych grup Amnesty International, listy pisali też byli polscy więźniowie sumienia, np. Józef Pinior, który we Wrocławiu napisał po jednym liście w obronie każdej osoby oraz Mirosław Chojecki. W Bydgoszczy Maraton współorganizował Sławek Dutkiewicz więziony za odmowę służby wojskowej w latach 1987-88. Do akcji

---

² Szczegółowe opisy przypadków znaleźć można na stronie: www.maratonamnesty.blox.pl.

przyłączyli się także parlamentarzyści: Izabela Jaruga-Nowacka w Warszawie, Tadeusz Cymański w Malborku, Marian Filar w Toruniu (pisał w obronie Sonii Pierre do Prezydenta Dominikany), Michał Jaros we Wrocławiu, Jarosław Gowin w Krakowie, Mirosław Sekuła w Zabrzu (pisał w obronie Michaiła Chodorkowskiego), jak również Jan Tomaka w Rzeszowie. Apele pisali też artyści różnych sztuk (m.in. Maja Komorowska, Jacek Podsiadło, Ewelina Flinta, Mariusz Grzegorzek oraz Liroy).

Szczególne znaczenie 9. edycji Maratonu Pisania Listów nadali dwaj goście specjalni **Mariam Hosseinkhah** współzałożycielka Kampanii na rzecz Równości w Iranie, jeszcze rok temu więziona za walkę o równy status kobiet i mężczyzn oraz **Joaquin Jose Martinez** były więzień celi śmierci, niewinnie skazany za morderstwo na Florydzie i uniewinniony w 2001 roku. Panel dyskusyjny z udziałem obu gości otworzył Maraton Pisania Listów w Warszawie. Dzień przed Maratonem Joaquin Jose Martinez spotkał się z grupami szkolnymi na Śląsku, w sobotę (pierwszy dzień Maratonu) udał się także na spotkanie z aktywistami w Lublinie.

Prawa Człowieka w Obiektywie Konkurs Fotograficzny

Z okazji 60. rocznicy podpisania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka Stowarzyszenie Amnesty International przy współpracy z portalem internetowym **Plfoto.com** zorganizowało konkurs fotograficzny pod hasłem „Prawa Człowieka w Obiektywie”. Inspiracją do nadsyłanych zdjęć miały być artykuły Powszechnej Deklaracji stanowiące między innymi o niepodzielności, nienaruszalności i niezbywalności praw człowieka. Konkurs składał się z dwóch etapów. W pierwszym z nich **wyróżniono 60 prac**, w drugim – ostatnim – **12 zwycięskich fotografii**, które opublikowano w kalendarzu Amnesty International na rok 2009.

Wyniki konkursu ogłoszono 12 grudnia 2008 roku podczas Maratonu Pisania Listów w Warszawie. Zwycięzcą konkursu został **Łukasz Kuś**, którego praca: **"Portret byłego więźnia KL Auschwitz z cyklu Świadkowie"** została najwyższej oceniona. Wszystkie wyróżnione zdjęcia zostały zaprezentowane na specjalnie zorganizowanej wystawie, którą na przełomie lutego i marca 2009 roku można było oglądać w warszawskiej Galerii Kordegarda, przy Krakowskim Przedmieściu oraz w innych galeriach w Polsce.

Wszystkim, którzy brali udział w konkursie - zarówno autorom nadsyłanych prac, jak i tym, którzy oddawali na nie głosy - serdecznie dziękujemy!

Small Places Tour

Pomysł na projekt Small Places Tour wywodzi się z... 1958 roku. Wówczas Eleanor Roosevelt w jednym ze swoich przemówień zaapelowała do muzyków z całego świata o zorganizowanie „**small places**” w postaci „**skoncentrowanej, obywatelskiej akcji**”, podczas której artyści i ich fani poprzez muzykę przyciągaliby uwagę ludzi na naruszanie praw człowieka. Marzeniem Eleonor było między innymi wykorzystanie koncertów, na których gromadzą się tysiące ludzi do zwiększenia świadomości na temat problematyki łamania praw człowieka.

Projekt „Small Places” to już blisko **850** zaplanowanych koncertów w **55 krajach świata**. Inauguracja projektu miała miejsce 10 września 2008 roku w londyńskim Hard Rock Cafe, gdzie odbył się koncert, podczas którego **Peter Gabriel** otrzymał z rąk **The Edge** tytuł **Ambasadora Sumienia Amnesty International**. W projekt zaangażowało się wielu światowych artystów, między innymi **U2**, **R.E.M.**, **Alanis Morissette** oraz wielu innych.

W Polsce w „Small Places Tour” udział wzięły cztery zespoły:

- Lion Vibrations;
- Power of Trinity;
- Big Fat Mama;
- Włochaty.

Główny cel koncertów - zainteresowanie jak największej ilości osób prawami człowieka - został osiągnięty. Wydarzenia w ramach Small Places Tour nie odbywały się tylko w Warszawie, jeden z koncertów zespołu „Włochaty” został współorganizowany przez lokalną grupę Amnesty International we Wrocławiu. Zaś koncert

zespołu „Big Fat Mama” odbył się dzięki współpracy z lokalną grupą Amnesty International w Trójmieście. W Polsce odbyło się w sumie **siedemnaście** koncertów zorganizowanych w ramach tras koncertowych wymienionych wyżej zespołów (w tym dwa specjalne koncerty w Warszawie).

Relacje oraz zdjęcia z koncertów znaleźć można na stronie www.amnesty.org.pl w dziale Kampanie → Small Places Tour).

Obecność Amnesty International na festiwalu filmów dokumentalnych Planet Doc Review

Stowarzyszenie Amnesty International Polska zostało zaproszone przez organizatorów festiwalu do przeprowadzenia własnego konkursu na najlepszy film traktujący o prawach człowieka. W konkursie udział wzięły następujące filmy:

- *Anna, siedem lat na froncie* (Anna, Seven Years on the Frontline), Masha Novikova, Holandia 2008;
- *Łowca dyktatorów* (The Dictator Hunter), Klaartje Quirijns, Holandia 2007;
- *Twarze* (Faces), Gerard Maximin, Holandia/Francja 2007;
- *Obietnica zmarłym. Wygnanie Ariela Dorfmana* (A Promise to the Dead: The Exile Journey of Ariel Dorfman), Peter Rayment, Kanada 2007;
- *Cień świętej księgi* (Shadow of the Holy Book), Arto Halonen, Finlandia 2007;
- *W górę Jangcy* (Up the Yangtze), Yung Chang, Kanada 2007;
- *Yodok Stories* (Yodok Stories), Andrzej Fidyk, Polska/Norwegia 2008;
- *Bez końca* (No End in Sight), Charles Ferguson, USA 2007;
- *Muzyczna partyzantka* (Music Partisans), Mirosław Dembiński, Polska 2007;
- *W czterech ścianach* (Alone in Four Walls), Alexandra Westmeier, Niemcy 2007;
- *W ciemności* (In the Dark), Siergiej Dworcowoj, Rosja 2004;
- *Teraz Darfur* (Darfur Now), Ted Braun, USA 2007.

Zwyciężył film pt. „**Anna siedem lat na froncie**”, który wybrało jury konkursowe w składzie: Youcai Wang – gość specjalny Amnesty International,³ Paweł Łoziński - wybitny polski dokumentalista, Tadeusz Sobolewski - krytyk filmowy współpracujący z Gazetą Wyborczą oraz Draginja Nadażdin - Dyrektorka Amnesty International Polska.

W ramach festiwalu zorganizowano **panel dyskusyjny** pod hasłem: „**Prawa Człowieka w Chinach w świetle Olimpiady**”, w którym udział wzięli:

- Mirosław Chojecki, prezes Stowarzyszenia Wolnego Słowa, były więzień sumienia;
- Yung Chang – reżyser filmu „W górę Jangcy”.
- Adam Sanocki – członek zarządu Amnesty International Polska;
- Michał Missała z Uniwersytetu Warszawskiego

Bardzo dziękujemy **Against Gravity**, organizatorom festiwalu za owocną współpracę.

---

3 Więcej informacji o Youcai Wang znaleźć można w opisie kampanii „Prawa człowieka pod murem chińskim”.

Aktywność grup lokalnych Amnesty International w 60. rocznicę uchwalenia Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka

Grupa Lokalna w Warszawie zorganizowała Dni z Prawami Człowieka na Uniwersytecie Warszawskim przy współpracy z Samorządem Studentów Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW. 10 grudnia odbył się także panel dyskusyjny z udziałem Haliny Bortnowskiej, Przewodniczącej Rady Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i prof. Romana Wieruszewskiego.

Grupa Lokalna w Łodzi zainicjowała happening w Pasażu Schillera, podczas którego na dużych kartonach aktywiści zapisali wybrane artykuły Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz nazwiska osób, których prawa w świetle tych artykułów zostały złamane oraz kraje, w których doszło do tych naruszeń. Wydarzenie spotkało się z dużym zainteresowaniem mediów.

Grupa Lokalna w Toruniu wraz z Młodzieżowym Domem Kultury i toruńską sekcją edukacyjną Amnesty International zorganizowała wydarzenie skierowane zwłaszcza do uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych w Toruniu, które rozpoczęło się warsztatami na temat praw człowieka. Na wydarzenie złożyło się także wystąpienie koordynatora grupy, debata oraz pokaz teatru pantomimy „Body Art Theatre”.

Kampanie Amnesty International Polska

Podstawową formą działalności Amnesty International jest prowadzenie kampanii. Organizacja bada, dokumentuje i publikuje raporty o przypadkach naruszeń praw człowieka, ale na tym jej praca się nie kończy. Członkowie Amnesty International podejmują praktyczne i skuteczne kroki w celu powstrzymania tych naruszeń poprzez zaangażowanie jak największej liczby osób w działania proponowane np. przez grupy lokalne w ramach konkretnych kampanii.

Stop Egzekucjom. Świat Wolny od Kary Śmierci

Kampanię „Stop Egzekucjom. Świat Wolny od Kary Śmierci” w Polsce zainaugurowaliśmy 24 sierpnia 2008 roku happeningiem przy ul. Chmielnej w Warszawie. Podczas akcji przedstawiono egzekucję na krześle elektrycznym jako przykład sposobu wykonywania kary śmierci. W celu stworzenia możliwie najbardziej realistycznego przekazu, czworo aktorów wcieliło się w role katów i ofiary. Jeden z katów przeprowadził skazaną przez jej „ostatnią drogę”. Posadziwszy ofiarę na krześle elektrycznym, związał jej ręce i nogi, po czym przeczytał wyrok i opisując sposób, w jaki przeprowadzona będzie egzekucja, na głowę ofiary założył szczelny kaptur, zakrywający jej twarz. Egzekucja została wykonana, a uśmiercona więźniarka została zabrana z oczu widowni.

Nadrzędnym celem kampanii prowadzonej przez sekcje Amnesty International na całym świecie stało się przedłużenie o kolejny rok **Globalnego Moratorium ONZ na wykonywanie kary śmierci**. Ważnym elementem kampanii było także zbieranie podpisów pod petycjami skierowanymi odpowiednio do Ambasad Iranu i Japonii w Polsce odnośnie odstąpienia od wykonania wyroków śmierci na **Delarze Darabi** i **Okunishi Masaru**. Pierwsza z więźniarek w chwili popełnienia przestępstwa była niepełnoletnia, Masaru zaś na wykonanie kary śmierci czeka od 1972 roku.

Amnesty International wzywa do całkowitego zniesienia kary śmierci, ponieważ uznaje ten rodzaj kary za pogwałcenie prawa do życia. Egzekucje, podobnie jak tortury, pociągają za sobą świadome naruszenie nietykalności osobistej więźnia. Nawet tak zwane metody „humanitarne”, takie jak śmiertelny zastrzyk, mogą powodować niewyobrażalne cierpienie. Kara śmierci jest ponadto nieodwracalna. Nie ma nieomylnego systemu sprawiedliwości na świecie, więc tak długo jak kara śmierci będzie przewidziana kodeksem karnym w wielu państwach świata, wyroki śmierci wykonywane będą także na niewinnych więźniach.⁴

Co roku 10 października Amnesty International uczestniczy w **obchodach Europejskiego Dnia Przeciwko Karze Śmierci**. Tego dnia Grupa Warszawska zorganizowała happening pod Pomnikiem Kopernika nawołujący do uwolnienia **Sayeda Perwiz Kambakhsha**, afgańskiego studenta i dziennikarza skazanego na karę śmierci w wyniku nierzetelnego procesu przez Sąd Apelacyjny w Kabulu. Akcję zorganizowała także Grupa Łódzka w trzech różnych miejscach przy ulicy Piotrkowskiej w Łodzi. W każdym z nich aktywiści „odegrali” jedną z form

---

4 Więcej informacji na temat kampanii oraz przypadków osób skazanych niesłusznie na karę śmierci znaleźć można na stronie: www.amnesty.org.pl w dziale: Kampanie.

wykonywania egzekucji: stracenie przez powieszenie, rozstrzelanie oraz wykonanie egzekucji na krześle elektrycznym. Jednocześnie zbierano podpisy pod trzema petycjami: do Premiera Tuska dotyczącą wsparcia przez władze polskie przedłużenia o kolejny rok Globalnego Moratorium ONZ oraz w przypadkach Delary Darabi oraz Okunishi Masaru.

Kampania „Stop Egzekucjom. Świat wolny od kary śmierci” stała się także ważnym elementem **Festiwalu All About Freedom** w Trójmieście. 6 listopada 2008 roku, na dzień przed planowanym przez ONZ głosowaniem nad Globalnym Moratorium, przedstawiciele Grupy Lokalne Amnesty International zorganizowali akcję informacyjną na temat kary śmierci na Dworcu Głównym PKP w Gdańsku. Podczas wydarzenia nagłośniono wiele przypadków osób skazanych na karę śmierci w różnych częściach świata. Aktywiści skupili się między innymi na sprawie **Troy'a Davis'a**, mężczyzny skazanego przed 17 laty na karę śmierci za rzekome zabójstwo policjanta. Pomimo wątpliwych dowodów, pojawienia się nowych wątków, licznych apeli papieża Benedykta XVI, jak również Parlamentu Europejskiego mężczyźnie wciąż odmawia się prawa do ponownego procesu.

13 listopada happening przeciwko karze śmierci zorganizowała także Grupa Lokalna Amnesty International w Katowicach. Pięciu aktywistów jechało autobusem przez prawie 1,5 godziny, rozmawiając z pasażerami o karze śmierci. Każdy z nich miał sznur imitujący szubienicę na szyi oraz wlepki na kurtkach o treści:

"Mogłoby trafić na Ciebie... gdyby w Polsce była kara śmierci"
"o pomyłkach sądowych www.katowice.amnesty.org.pl"

30 listopada 2008 roku kilka polskich miast dołączyło do blisko **770 miast z całego świata** biorących udział w międzynarodowej akcji Amnesty International **Cities for Life**, podczas której obrońcy praw człowieka wezwali do zniesienia kary śmierci. Data akcji jest nieprzypadkowa - upamiętnia moment pierwszego zniesienia kary ostatecznej, na które zdecydowało się w 1786 roku Wielkie Księstwo Toskanii.

W akcji **Cities for Life** udział wzięło kilka grup lokalnych Stowarzyszenia w Polsce. W Trójmieście na jednej z plaż zapalono 120 zniczy ułożonych na kształt flagi Amnesty International. W akcję zaangażowała się także Grupa Łódzka, która zainicjowała wyłączenie na 15 minut światel na Pałacu Poznańskim w Łodzi po to, by wyświetlić na kamienicy po przeciwnej stronie symbol Amnesty International - świeczkę owiniętą drutem kolczastym. Grupa Katowicka

natomiast na jednej z głównych ulic Katowic ustawiła choinkę, na której zamiast

bombek zawisły kartki z nazwami państw, które zniosły karę śmierci oraz datą kiedy to uczyniły. Na dolnych gałęziach umieszczono papierowe postacie – symbole krajów, w których w dalszym ciągu dokonywane są egzekucje. Wybór choinki nie był przypadkowy – jest ona symbolem życia i radości. Udział w akcji Cities for Life wzięła także Grupa Lokalna w Toruniu (na zdjęciu). Na Runku Staromiejskim aktywiści zainscenizowali „ostatnią ścieżkę” więźnia prowadzonego przez strażnika. Happeningowi towarzyszyły z napisem: STOP KARZE ŚMIERCI oraz okrzyki przez tubę. Podczas akcji zgaszono także oświetlenie pomnika Mikołaja Kopernika. Uczestnicy wydarzenia ze zniczami w dłoniach stanęli wokół monumentu i zapalili „światło ku życiu”.

Wszystkie akcje zakończyły się ogromnym sukcesem. Przyciągnęły też uwagę dziennikarzy. Działacze Amnesty International pokazali w ten sposób, że starania ludzi na całym świecie, aby kara śmierci została zniesiona, przynoszą realne efekty.

Prawa Człowieka Pod Murem Chińskim

Kampania prowadzona pod hasłem „Prawa Człowieka Pod Murem Chińskim” miała na celu nagłośnienie przypadków łamania praw człowieka w kontekście Letnich Igrzysk Olimpijskich w Pekinie. Amnesty International przygotowywało się do przeprowadzenia kampanii niemalże od lipca 2001 roku, gdy Międzynarodowy Komitet Olimpijski wybrał Chińską Republikę Ludową na gospodarza Olimpiady w sierpniu 2008 roku. Chińskie władze zobowiązały się wówczas do konkretnych reform w dziedzinie praw człowieka. Dlatego też, Amnesty International nie opowiadało się za bojkotem Igrzysk w Pekinie. Aktywiści Stowarzyszenia działający w wielu miejscach na świecie dołożyli wszelkich starań by jak najwięcej ludzi, w tym polityków, dziennikarzy i sportowców dowiedziało się o stanie przestrzegania praw człowieka w Chinach i Tybecie.

Pierwszy raport Amnesty International z cyklu „**Olimpijskie Odliczanie**” opublikowano w sierpniu 2005 roku. Kolejne raporty ukazały się w następnych latach poprzedzających Olimpiadę w Pekinie. Wszystkie publikacje powstały na podstawie rzetelnego monitoringu sytuacji praw człowieka w Państwie Środka dokonywanego przez researcherów Stowarzyszenia.⁵

W kampanię „Prawa Człowieka Pod Murem Chińskim” wpisane były cztery postulaty:

- zniesienie kary śmierci i opublikowanie statystyk na temat dotychczas wykonanych egzekucji;
- zaprzestanie przetrzymywania obywateli chińskich bez prawa do procesu sądowego;
- otoczenie ochroną i zapewnienie pełnej swobody działania obrońcom praw człowieka;
- zniesienie cenzury Internetu.

---

5 Wszystkie raporty Amnesty International z cyklu „Olimpijskie Odliczanie” znaleźć można na stronie: www.amnesty.org.pl w dziale: Kampanie.

W Polsce kampanię zainaugurował happening zorganizowany pod Ambasadą Chin w Warszawie dokładnie **100 dni przed rozpoczęciem Igrzysk w Pekinie** – tj. 27 kwietnia 2008 roku. Głównymi elementami akcji był spektakl Teatru Makata oraz przedstawienie zorganizowane przez Warszawską Grupę Amnesty International. Do akcji „**100 dni do Olimpiady**” przyłączyła się także Grupa Łódzka, która tego samego dnia zorganizowała wieczór pisania listów w obronie chińskich dysydentów - Shi Tao i Hu Jia, jak również Tseringa Dhondupa i mnichów tybetańskich. Akcja zakończyła się po sześciu godzinach. Napisano 100 listów.

Następną ważną datą w ramach tej kampanii był **4 czerwca – 19. rocznica masakry na Placu Tiananmen**. Przedstawiciele Amnesty International wraz z innymi polskimi organizacjami pozarządowymi współorganizowali akcję polegającą na utworzeniu łańcucha z połączonych uściskami dłoni ludzi wokół chińskiej Ambasady w Warszawie. 4 czerwca na placu pod Ambasadą odbyło się również nocne czuwanie upamiętniające śmierć ofiar Tiananmen. Milcząca pikietą zorganizowana przez działaczy Amnesty International miała miejsce tego samego dnia także na Rynku Głównym w Krakowie. Grupa Katowicka natomiast namówiła biblioteki oraz kawiarenki internetowe do ustawienia na komputerach strony www.amnesty.katowice.pl/4czerwca jako strony startowej. Widniał na niej napis „*Co Ci grozi za korzystanie z Internetu?*”. Po kliknięciu pojawiała się odpowiedź „*Nic, ale w Chinach groziłoby Ci 10 lat*”. Strona ta prowadziła do petycji internetowej w sprawie Shi Tao – chińskiego cyberdesydenta. Grupa Łódzka Amnesty International także wzięła udział w obchodach rocznicy masakry z 1989 roku, upamiętniając przy tym śmierć ofiar majowego trzęsienia ziemi w prowincji Syczuan w Chinach.

Akcja Grupy Lokalnej Amnesty International w Krakowie upamiętniająca masakrę na Placu Tiananmen

W maju 2008 roku na specjalne zaproszenie Amnesty International przybył do Polski **Youcai Wang**, jeden z przywódców protestów studenckich na placu Tiananmen w 1989 r., obecnie doktoryzujący się na wydziale fizyki w Stanach Zjednoczonych, do których udał się w roku 2004, kiedy pod wpływem nacisków rządu USA oraz Amnesty International został zwolniony z chińskiego więzienia. W roku 1998 skazano go na karę jedenastu lat pozbawienia wolności, czego powodem była próba

zarejestrowania Chińskiej Partii Demokratycznej. Wcześniej, po demonstracji studenckiej na placu Tiananmen, został schwytany i osadzony w więzieniu, w którym spędził trzy lata.

Na Uniwersytecie Śląskim odbył się panel dyskusyjny zorganizowany przez Grupę Lokalną Amnesty International, w którym w roli panelistów wystąpili: Adam Sanocki – członek Zarządu polskiej sekcji Amnesty International, dr Tomasz Słupik i dr Małgorzata Lorencka z Wydziału Nauk Społecznych UŚ. W ramach kampanii konferencję z udziałem naukowców z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika: ekonomisty i filozofa oraz właściciela wydawnictwa działającego na rynku chińskim i pokaz filmu „Wolny Tybet” zorganizowała też Grupa Lokalna Amnesty International w Toruniu.

W lipcu 2008 roku Stowarzyszenie Amnesty International wysłało **apel do polskich olimpijczyków**, wzywając ich do wykorzystania historycznej szansy, jaką dały Igrzyska w Pekinie, aby głośno mówić o naruszeniach praw człowieka przez chińskie władze.

W trakcie miesięcy poprzedzających Igrzyska Olimpijskie członkinie Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych⁶ działającego przy polskiej sekcji Amnesty International regularnie kontaktowały się z przedstawicielami **Departamentu Azji i Pacyfiku w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP**, przekazując im kolejne odsłony raportu z cyklu „Olimpijskie Odliczanie” oraz wiadomości na temat sytuacji prześladowanych obrońców praw człowieka i indywidualnych przypadków osób więzionych w Chinach za swe przekonania, których sytuację monitoruje Amnesty International. Korespondencja prowadzona z przedstawicielami wyżej wspomnianego Departamentu dotyczyła w dużej mierze zaangażowania Polski jako kraju członkowskiego Unii Europejskiej w kolejne rundy Dialogu Praw Człowieka pomiędzy Unią a Chińską Republiką Ludową.

Akcja Grupy Lokalnej Amnesty International w Katowicach na rzecz Tybetu

---

6 Więcej informacji nt. Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych znaleźć można w dalszej części raportu - *Działania rzecznicze Amnesty International Polska czyli dialog na temat praw człowieka z władzami Rzeczypospolitej Polskiej*.

Działacze Stowarzyszenia wielokrotnie reagowali także na **kryzys praw człowieka w Tybecie**, który wezbrał na siłę się wraz obchodami powstania w Tybecie 10 marca 2008 roku. Grupy lokalne Amnesty International zorganizowały wiele akcji, paneli dyskusyjnych oraz pokazów filmowych mających na celu solidaryzowanie się z uciśnionymi Tybetańczykami oraz nagłośnienie przypadków łamania praw człowieka przez chińskie władze. Najwięcej wydarzeń na rzecz Tybetu odbyło się w marcu, kwietniu i kwietniu 2008 roku we Wrocławiu, Krakowie, Katowicach i Poznaniu. Grupa Warszawska Amnesty International włączyła się także w przygotowania do obchodów 73. urodzin Jego Świątobliwości Dalajlamy wraz z przedstawicielami Programu Tybetańskiego Fundacji Inna Przestrzeń.

Kampania „Prawa Człowieka Pod Murem Chińskim” była promowana także podczas różnych festiwali i koncertów przez wolontariuszy Amnesty International. Akcje informacyjne oraz zbieranie podpisów pod petycjami odbyły się między innymi podczas **Festiwalu Opener** w Gdyni, **koncertu Carlosa Santany** czy też **Festiwalu „Wisłostrada”**.

Specjalnie na potrzeby kampanii, **Agencja DDB** przygotowała projekt plakatu i pocztówki. Kreacje wzmocniły przekaz kampanii podczas akcji publicznych, a także wspomagały program Direct Dialogue na ulicach Warszawy. Agencja DDB stworzyła także spot radiowy, który można było usłyszeć w tygodniu poprzedzającym start kampanii. Bardzo dziękujemy Agencji DDB za współpracę przy przeprowadzeniu tej kampanii.

Od początku lutego do końca listopada 2008 roku Stowarzyszenie Amnesty International Polska było jedną z organizacji partnerskich w **Monitorze Olimpijskim**⁷ - pozarządowym projekcie nagłaśniającym naruszenia praw człowieka w Chinach i Tybecie w kontekście Igrzysk Olimpijskich w Pekinie.

Stop przemocy wobec kobiet

Kampania „Stop przemocy wobec Kobiet” jest jedną z głównych kampanii, w których Stowarzyszenie Amnesty International uczestniczy od kilku lat. Prawie dwa miliony członków Organizacji z energią i determinacją przyłącza się do tych, którzy już podjęli odważne i inspirujące działania przeciwko przemocy wobec kobiet. Stowarzyszenie nieprzerwanie bada, w jaki sposób przemoc wobec kobiet wiąże się z dyskryminacją, nędzą i militaryzacją, a także wzywa głowy państw i rządów, inne organizacje oraz pojedyncze osoby do składania publicznych deklaracji, że nie tylko nie będą stosować przemocy wobec kobiet, ale także nie będą tolerować takich działań i że nie spoczną, dopóki przemoc wobec kobiet nie zostanie ostatecznie zlikwidowana.⁸

---

7 Więcej informacji na temat Monitora Olimpijskiego i partnerstwa Amnesty International znaleźć można na stronie: www.olimpiada2008.info.pl.

8 Więcej informacji na temat prowadzonej kampanii znaleźć można na stronie: www.amnesty.org.pl w dziale: Kampanie.

Obchody 8 marca – akcja Grupy Lokalnej Amnesty International w Poznaniu

Kampania ta oraz wpisane w nią postulaty promowane były niemalże przez cały rok głównie na poziomie lokalnym. Grupy Amnesty International podjęły szereg działań począwszy od **8 marca 2008 – Międzynarodowego Dnia Kobiet**, podczas którego między innymi Lokalna Grupa w Warszawie zorganizowała happening

nagłaśniający przypadki zaginięć młodych kobiet w Ciudad-Juarez w Meksyku. W ciągu 15 lat ponad 500 kobiet zostało tam zamordowanych, a kilkaset wciąż uznaje się za zaginione. Na odnajdywanych po miesiącach czy latach ciałach wyraźnie widoczne są ślady tortur, maltretowania i gwałtów świadczących o tym, jak brutalnie przed śmiercią porwane kobiety były traktowane. W petycji Amnesty International apeluje do władz Meksyku o niezwłoczną interwencję, która zakończyłaby trwający nieprzerwanie od 1993 roku zbrodniczy proceder. Wydarzenie cieszyło się dużym zainteresowaniem, a pod petycją w sprawie Adrianie Sarmiento Enriquez udało się zebrać wówczas rekordową liczbę 790 podpisów. Tego samego dnia odbył się także happening zorganizowany przez Grupę Lokalną Amnesty International w Poznaniu i akcja informacyjna w Katowicach organizowana także przez Grupę Lokalną Stowarzyszenia. Założeniem akcji było zwiększenie świadomości mieszkańców Katowic na temat praw kobiet, a także przemocy wobec kobiet. Przez około dwa tygodnie w 25 katowickich autobusach można było zobaczyć plakaty z następującą treścią:

Na świecie więcej kobiet w wieku od 15 do 44 lat umiera z powodu przemocy niż na raka, malarię czy w wypadkach drogowych.

W Polsce co trzecia kobieta przyznaje, że przynajmniej raz została uderzona przez swojego partnera podczas małżeńskiej kłótni

Happening z okazji dnia 8 marca odbył się także w Łodzi na jednym z centralnych punktów ulicy Piotrkowskiej. Podczas akcji zorganizowanej przez Łódzką Grupę Lokalną zbierano podpisy pod petycjami, w których Amnesty International wezwało Ministerstwo Edukacji Narodowej w Polsce do zwiększenia bezpieczeństwa dziewcząt w szkołach. W zamian za podpisanie petycji uczestnikom akcji wręczano papierowe kwiatki z wizytówką, na której widniało logo Stowarzyszenia oraz nazwa akcji **"Safe schools for girls"**.

Jak co roku, w okresie od 25 listopada - 10 grudnia Amnesty International aktywnie włączyło się w działania podczas **16 Dni Przeciwdziałania Przemocy Wobec Kobiet**. Liczne wydarzenia zorganizowały Grupy Lokalne Stowarzyszenia we Wrocławiu, Łodzi i Trójmieście. Grupa Wrocławska zorganizowała akcję uliczną w obronie kobiet - aktywistek walczących o prawa człowieka. Grupa Łódzka natomiast zainicjowała happening przeciwko przemocy wobec kobiet, podczas którego zbierano podpisy pod petycjami w obronie Barbary Italii Mendez oraz innych kobiet, które cierpiały z powodu nadużyć policji meksykańskiej.

W ramach obchodów „16 Dni” Grupa Amnesty International w Trójmieście także zorganizowała akcję informacyjną na temat sytuacji kobiet w Ciudad-Juarez oraz pokaz filmów na Uniwersytecie Gdańskim. Jak wynika ze statystyk, co trzecia kobieta na świecie była ofiarą przemocy. Aby nadać stosowny wyraz tej informacji trzy wolontariuszki Grupy Amnesty International z Trójmiasta stanęły obok siebie trzymając plakat traktujący na ten temat. Dwie z nich wyglądały normalnie, trzecia zaś ucharakteryzowana była na ofiarę przemocy - duże okulary zasłaniające twarz, poranione usta i ręka na temblaku sprawiły, że wielu ludzi zatrzymało się, aby zobaczyć, czego dotyczy happening.

Ponadto, w 2008 roku Grupa Lokalna Amnesty International w Ostrołęce zorganizowała spotkanie otwarte i dyskusję na temat przejawów stosowania przemocy wobec kobiet w Ostrołęce, w Polsce i na świecie, jak również sposobów jej zapobiegania, procedur reagowania i poszukiwania genezy zjawiska. Gościem spotkania był psycholog i terapeuta ostrołęckiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Łukasz Możejewski.

Stop torturom w wojnie z terroryzmem

Międzynarodowa kampania Amnesty International „Stop torturom w wojnie z terroryzmem” była w 2008 roku jedną z najważniejszych kampanii polskiej sekcji Stowarzyszenia.

Gdy we wrześniu 2001 roku na skutek ataku terrorystycznego wymierzonego w Stany Zjednoczone zginęło blisko 3 tysiące osób, administracja Prezydenta Busha rozpoczęła regularną wojnę z siatkami terrorystów m.in. z Iraku i Afganistanu. Amnesty International wielokrotnie dowiodło, że w konsekwencji tzw. wojny z terroryzmem łamane są fundamentalne prawa człowieka. Dramat rozgrywający się od siedmiu lat w bazie wojskowej USA w Zatoce **Guantánamo** na Kubie jest tego najlepszym dowodem. Od 2002 roku w Guantánamo więziono w sumie 800 osób. Około 250 z nich wciąż jest tam przetrzymywanych.

Tuż po dokonaniu pierwszych transferów więźniów do obiektów więziennych w bazie Guantánamo największe światowe media ujawniły nie tylko obrazy skutych, milczących mężczyzn uwięzionych w klatkach, ale także fakt, iż większość przetrzymywanych tam osób jest jedynie „podejrzanych o terroryzm”. Nigdy jednak nie postawiono im konkretnych zarzutów, nie przedstawiono dowodów, ani nie umożliwiono kontaktu z adwokatem. Warunki, w jakich przetrzymywani są więźniowie nie wypełniają międzynarodowych standardów. Ponadto, podejrzani o terroryzm

mężczyźni poddawani są okrutnemu, nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu.

W czerwcu 2008 roku ukazał się raport Amnesty International pt. „**Rola Europy w systemie tajnych więzień, nielegalnych aresztowań i transferów więźniów**” pokazujący wzrost roli państw europejskich w zainicjowanej przez Stany Zjednoczone „wojnie z terroryzmem”. Kilka miesięcy wcześniej opublikowany został raport Rady Europy traktujący o tej samej kwestii, zgodnie z którym na terenie Polski i Rumunii znajdowały się tajne więzienia CIA. W marcu 2008 roku Prokuratura Generalna w Polsce wszczęła śledztwo w tej sprawie.

We wrześniu 2008 roku Draginja Nadaždin, Dyrektorka, i Wojciech Makowski, Koordynator Kampanii Stowarzyszenia w Polsce wraz z dwoma przedstawicielami Sekretariatu Międzynarodowego Amnesty International odbyli cykl spotkań na ten temat, między innymi w biurze Prokuratury Generalnej RP oraz w Departamencie Polityki Bezpieczeństwa w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Grupa Lokalna Amnesty International w Warszawie zorganizowała w ramach kampanii dwa happeningi - 11 stycznia w **Międzynarodowy Dzień Pomocy Ofiarom Tortur** oraz 26 czerwca 2008 roku.

W szóstą rocznicę umieszczenia pierwszych więźniów w amerykańskiej bazie w Guantánamo Amnesty International wspierana przez ponad **1200 parlamentarzystów i parlamentarzystek z całego świata** przedstawiła administracji USA plan zakończenia programu nielegalnego przetrzymywania osób podczas „wojny z terroryzmem”. Według Amnesty International istnieją poważne przypuszczenia, że wielu więźniów przed trafieniem do bazy w Guantánamo było torturowanych i maltretowanych na różne sposoby w tajnych więzieniach podczas przesłuchań.

Broń Kontrolowana

Na świecie co minutę od strzału z jednej z 700 milionów sztuk broni znajdujących się w obiegu, ginie człowiek. Co roku na świecie produkuje się 14 miliardów sztuk amunicji – po dwie na każdego mieszkańca ziemi. Łatwość dostępu do broni w krajach dotkniętych konfliktami nakręca spiralę przemocy. Embarga nakładane przez ONZ są notorycznie łamane. Amnesty International udowodniło na przykład, że broń z Chin i Rosji nadal płynie do Darfuru prowadząc jedynie do eskalacji przemocy.

Światowy handel bronią jest poza kontrolą. Dlatego właśnie Stowarzyszenie Amnesty International w Polsce przyłączyło się do międzynarodowej kampanii **Control Arms – Broń Kontrolowana**.⁹ Intensywne działania w ramach kampanii rozpoczęły się **19 kwietnia** wraz z obchodami **Światowego Dnia Działania na rzecz Zakazu Stosowania Bomb Kasetowych**. Odbył on się na miesiąc przed zaplanowaną na

---

9 Więcej informacji na temat kampanii znaleźć można na stronie: www.amnesty.org.pl w dziale: Kampanie.

19-30 maja 2008 Konferencją Dyplomatyczną dotyczącą **Amunicji Kasetowej** w Dublinie, podczas której rządy wielu krajów świata spotkały się, aby wynegocjować i przyjąć pierwszy prawnie wiążący traktat zakazujący stosowania broni tego typu. Światowy Dzień Działania na rzecz Zakazu Stosowania Bomb Kasetowych ma na celu upamiętnienie 40 lat, podczas których bomby kasetowe powodowały śmierć i kalectwo ludności cywilnej. Bomby kasetowe zaciekawiają swoim wyglądem i rozmiarem, a poza tym przypominają zabawki. Szacuje się, że 60% ofiar wśród cywilów to dzieci.

Jednym z wydarzeń zorganizowanych w ramach kampanii była akcja pod hasłem „**Świat Patrzy. Co minutę ginie człowiek**”, która odbyła się we wrześniu 2008 roku pod budynkiem Sejmu w Warszawie. Celem akcji było nakłonienie polskich władz do poparcia Traktatu o Handlu Bronią w październiku ubiegłego roku na szczycie ONZ. Amnesty International apeluje do władz, aby traktat zawierał zapis stanowiący o zakazie transferu broni, jeśli uzasadnione jest zagrożenie wykorzystania jej z naruszeniem praw człowieka i prawa humanitarnego lub w sposób hamujący zrównoważony rozwój regionów i państw.

We wrześniu 2008 roku, w **Międzynarodowy Dzień Zawieszenia Broni** działacze z Młodego Centrum, Templar Network oraz Amnesty International zebrali się na ulicy Piotrkowskiej w Łodzi, aby wyrazić zdecydowany sprzeciw wobec konfliktów toczących się na całym świecie oraz przeciw stosowaniu w działaniach wojennych bomb kasetowych.

W październiku przedstawicielka Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych Amnesty International¹⁰ przekazała polskim Parlamentarzystom Apel w sprawie poparcia Traktatu ONZ o Handlu Bronią.

Kluczowe znaczenie dla przebiegu kampanii miał przyjazd do Warszawy Załogi **Ban Bus** – małego autobusu wiozącego aktywistów apelujących do władz różnych krajów świata o przystąpienie do międzynarodowych konwencji zakazujących używania, produkowania i składowania min przeciwpiechotnych i broni kasetowej. Na pokładzie Ban Busa spotkali się w Branko i Firoz. Stałymi pasażerami w czasie dwumiesięcznej podróży są australijski reporter John Rodstet i norweska dziennikarka Mette Elissaussen, wieloletni działacze koalicji przeciwko broni kasetowej i minom przeciwpiechotnym. Podróż autobusu rozpoczęła się 1 października ubiegłego roku na Bałkanach. Zakończyła się zaśw Oslo, gdzie 3 grudnia 2008 roku podpisano **Konwencję o zakazie broni kasetowej** i gdzie ponad dziesięć lat temu przyjęto Konwencję o zakazie min przeciwpiechotnych. Misją Ban Busa jest dotarcie do jak największej liczby ludzi oraz uzmysłowienie im zagrożenia, jakie miny przeciwpiechotne i broń kasetowa stanowią dla cywilów oraz wywarcie presji na rządy państw, by podpisały, a w następstwie ratyfikowały Konwencję o zakazie broni kasetowej.

---

10 Więcej informacji nt. Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych znaleźć można w dalszej części raportu - *Działania rzecznicze Amnesty International Polska czyli dialog na temat praw człowieka z władzami Rzeczypospolitej Polskiej*.

Darfur nie może już czekać

W kwietniu 2008 roku minęło pięć lat od wybuchu konfliktu zbrojnego w Darfurze, prowincji położonej w zachodniej części Sudanu zajmującej obszar, którego wielkość jest porównywalna do terytorium Francji. W piątą rocznicę wybuchu konfliktu Amnesty International przypomniła o dzieciach Darfuru i zorganizowała Piąty Światowy Dzień dla Darfuru. Z czterech milionów ludzi dotkniętych konfliktem w regionie, 1,8 miliona to dzieci, które nie ukończyły jeszcze 18. roku życia. Z 2,3 miliona ludzi, którzy musieli opuścić swoje domy, milion stanowią dzieci. Darfurskie dzieci, które w tym miesiącu skończą pięć lat, nie miały jeszcze szansy żyć w pokoju.¹¹

W listopadzie 2008 roku na specjalne zaproszenie Amnesty International przyjechał do Polski **Tomo Kriznar**, słoweński obrońca praw człowieka, fotoreporter i podróżnik, którego film „Darfur - War on Water” (tłum. Darfur - Wojna o Wodę) dokumentuje konflikt w Darfurze i codzienne zmagania się ludzi w walce o przetrwanie. Wraz z Tomo Kriznarem przybył do Polski także Sudańczyk **Suleiman Jamous** pełniący funkcję koordynatora ds. humanitarnych w Sudańskiej Armii Wyzwolenia, człowiek, którego działalność umożliwia niesienie pomocy humanitarnej wielu ofiarom wojny w Darfurze. Goście uczestniczyli w panelach dyskusyjnych na temat Darfuru, które odbyły się w Warszawie i Łodzi. Spotkaniom towarzyszył pokaz filmu „Darfur War on Water”. Do powodzenia obu pokazów przyczyniło się zaangażowanie i aktywność grup lokalnych Amnesty International działających w obu miastach.

Grupa Łódzka zorganizowała w maju 2008 roku dwa różne wydarzenia na rzecz praw człowieka w Afryce. 9 maja w księgarni-kawiarni „mała litera” odbyła się prelekcja z udziałem Magdaleny Nagórskiej, koordynatorki akcji Polska Dla Darfuru oraz pokaz filmu „Darfur - wołanie do sumień”. Dzień wcześniej - 8 maja - Grupa Amnesty International w Łodzi zorganizowała happening w Pasażu Schillera, podczas którego uczestnicy akcji namalowali mapę Afryki zaznaczając na niej kraje, w których łamane są prawa człowieka. Przedstawiciele Amnesty International przedstawili informacje na temat problemu praw człowieka w każdym z tych krajów i zbierali podpisy pod petycjami wzywającymi do zapewnienia bezpieczeństwa kobietom z Darfuru.

Od 2003 roku Darfur jest areną krwawego konfliktu, do którego doszło w następstwie marginalizacji mieszkańców regionu przez władze w Chartumie i wciąż nasilającej się kontroli ze strony rządu. Wówczas grupy zbrojne (JEM i SLA) rozpoczęły walkę o większą autonomię i kontrolę dla regionu. Odpowiedzią sudańskiego rządu było uzbrojenie lokalnej milicji, zwanej ‘Dżandżawid’ oraz zachęcanie ich do rozpoczęcia w imieniu rządu brutalnej wojny przeciw darfurskim rebeliantom.

Amnesty International udokumentowała przypadki całych wsi, które najpierw były bombardowane przez rządowe samoloty, a potem atakowane przez konne oddziały Dżandżawidów, plądrowane i palone. Wielu ocalałych mieszkańców Darfuru uciekło przez granicę do Czadu, gdzie żyją w obozach dla uchodźców. Znaczna część osób

---

11 Dalsze informacje na temat kampanii Amnesty International „Darfur nie może już czekać” znaleźć można na stronie: www.amnesty.org.pl w dziale: Kampanie.

wewnętrznie przesiedlonych (ponad 2,3 miliona) także przebywa w przepelnionych obozach, gdzie panuje przemoc, a pomoc humanitarna nie dociera do wszystkich potrzebujących. Raporty Amnesty International wskazują także na nieprzerwane serie ataków na ludzi w obozach. Przemocą dotknięte są szczególnie kobiety, które wychodząc w poszukiwaniu drewna na opał stają się ofiarami brutalnych gwałtów dokonywanych przez Dżandżawidów.

Do eskalacji konfliktu przyczynia się też niekontrolowany przepływ broni pochodzącej zwłaszcza z Chin i Rosji. Trwające od 5 lat walki między arabskimi koczownikami a czarną ludnością osiadłą zmusiły ponad **2 miliony ludzi** do opuszczenia swoich domów. Stowarzyszenie Amnesty International szacuje, że w ciągu ostatnich lat **zginęło ponad 90 000 ludzi**. Według Amnesty International społeczność międzynarodowa nie podjęła jeszcze wystarczających starań o to, aby doprowadzić do zakończenia konfliktu w Darfurze. Dlatego też, Organizacja nieprzerwanie wzywa wszystkie strony do natychmiastowego zaprzestania ataków na ludność cywilną. Apeluje także do państw członkowskich ONZ i Unii Afrykańskiej o zapewnienie pełnego rozmieszczenia sił UNAMID w celu zapewnienia ochrony ludności cywilnej, zwłaszcza dzieci. Siły te powinny być również stosownie wyposażone do zadań, które mają wykonywać.

Działalność Amnesty International Polska na rzecz praw uchodźców i migrantów

W październiku 2008 roku polska sekcja Amnesty International była gospodarzem corocznego spotkania koordynatorów ds. uchodźców działających w Europie. Dyskutowano między innymi na temat sytuacji uchodźców i migrantów w poszczególnych krajach UE oraz możliwości kontynuacji i podjęcia bliższej współpracy pomiędzy sekcjami Amnesty International w tym obszarze. Koordynatorzy ds. uchodźców spotkali się także z Ilkka Laitinenem, Dyrektorem Agencji Unii Europejskiej FRONTEX, której siedziba mieści się w Warszawie. Od kilku lat polska sekcja Amnesty International blisko współpracuje z sekcjami w innych krajach takich jak: Szwecja, Finlandia, Holandia, Belgia, Austria, Hiszpania, Francja, Niemcy i Wielka Brytania. Współpraca ta polega nie tylko na regularnej wymianie informacji, ale także na wspólnym działaniu na rzecz indywidualnych przypadków osób (migrantów czy uchodźców), które zwróciły się o wsparcie do Amnesty International w jednym z tych krajów lub w sprawie których Stowarzyszenie samo postanowiło zainterweniować.

W ubiegłym roku Amnesty International w Polska udzieliło wsparcia migrantom z Kuby i Ukrainy oraz uchodźcom z krajów takich jak Federacja Rosyjska, Białoruś czy Syria. Amnesty International interweniowała również w sprawie cudzoziemców z Wietnamu (kilku spośród nich ubiegało się o nadanie statusu uchodźcy), którzy przebywali w aresztach deportacyjnych.

Działalność Amnesty International w tym obszarze wymagała i wciąż wymaga bliskiej współpracy z podmiotami takimi jak:

- organizacje pozarządowe, np. Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja im. Haliny Nieć czy Stowarzyszenie Interwencji Prawnej;
- instytucje administracji publicznej:
  - Ministerstwo Spraw Zagranicznych;
  - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (Departament Polityki Migracyjnej; Rada ds. Uchodźców);
  - Urząd ds. Cudzoziemców i Rada ds. Uchodźców;
  - Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej (Departament ds. Migracji).

W 2008 roku wielokrotnie zwracano się do Amnesty International Polska o opiniowanie aktów prawnych oraz publikacji na temat problemów migracji i praw uchodźców.

20 czerwca 2008 roku – podczas obchodów **Międzynarodowego Dnia Uchodźcy** Grupa Lokalna Amnesty International w Katowicach zorganizowała panel dyskusyjny z cyklu **Spotkań z kulturą i prawami człowieka** poświęcony tematyce praw uchodźców, podczas którego odbył się pokaz filmowy oraz prelekcja z udziałem dr hab. Barbary Mikołajczyk z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego oraz Dariusza Stawika z Amnesty International.

Pomimo faktu, iż w sumie **147 państw** podpisało **Konwencję Dotyczącą Statusu Uchodźców** z 1951 roku lub załączony do niej protokół - główne instrumenty

międzynarodowe chroniące uchodźców - tylko niektóre w pełni stosują jej postanowienia. Prawa przysługujące każdemu uchodźcy, tj. m.in. prawo do edukacji, opieki medycznej i prawo do poszanowania godności, są często ograniczane. Wiele państw łamie również zasadę non-refoulement, wydalając uchodźców do kraju, w którym grozi im śmierć lub inne niehumanitarne lub poniżające traktowanie.

Działania Amnesty International na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji

Podejmowanie działań na rzecz zwalczania dyskryminacji oraz na rzecz równouprawnienia kobiet i mężczyzn zaliczyć można do najważniejszych form działalności Stowarzyszenia Amnesty International w Polsce podejmowanych na poziomie lokalnym.

W dniach 6-8 marca 2008 roku Toruńska Grupa Lokalna współorganizowała **Toruńską Manifę** połączoną z pokazem filmu pt. „Gdyby ściany mogły mówić 2”, konferencją pt. „Kobiecie perspektywy. Kobieta – płeć, zjawisko, człowiek czy przedmiot badań?” oraz spektaklem Teatru Tańca RozRUCH. 8 marca odbył się także przemarsz główną ulicą Torunia pod hasłem „Kobiety, wyjdźcie z cienia!”.

Jednym z najważniejszych wydarzeń współorganizowanych przez Amnesty International w ramach przeciwdziałania dyskryminacji był **Dzień Milczenia**, który odbył się 25 kwietnia 2008 roku w różnych polskich miastach. Głównym organizatorem akcji była Kampania Przeciw Homofobii. Happeningi odbyły się między innymi w Warszawie, Katowicach i Toruniu.

*Zrozum moje powody do nie odzywania się dzisiaj. Biorę udział w Dniu Milczenia, który jest protestem przeciw milczeniu, w którym lesbijki, geje, biseksualiści, osoby transseksualne i im przychylni są zmuszane pozostawać. Ta cisza jest echem ich milczenia, które jest spowodowane prześladowaniem i dyskryminacją. Pomyśl o głosach, których dzisiaj nie słyszysz.
Co Ty zamierzasz zrobić, by przerwać to milczenie?*

Treść ulotki rozdawanej uczestnikom Marszu Milczenia w Katowicach

17 maja 2008 roku Grupa Lokalna Amnesty International we Wrocławiu zorganizowała **Dzień Walki z Homofobią**, w ramach którego odbyły się pokazy filmów i wykład. Ta sama Grupa była także współorganizatorem **Festiwalu „Geje, Lesbijki i Przyjaciele”**.

Działalności Amnesty International mającej na celu przeciwdziałanie różnym formom dyskryminacji towarzyszy także podejmowanie akcji na rzecz praw społeczności romskiej w Europie. W grudniu 2008 roku przedstawicielki Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych Amnesty International¹² rozpoczęły działania w sprawie **dyskryminacji i wykluczenia dzieci romskich na Słowenii**, kontaktując się z przedstawicielką Departamentu Unii Europejskiej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych RP oraz zwracając się w tej sprawie do Ambasadora Słowenii w Polsce.

W 2008 roku odbyły się także dwa spotkania Dyrektorki Stowarzyszenia Amnesty International i członkiń Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych z Panem **Andrzejem Mirgą, Głównym Doradcą OBWE ds. Romów**.

---

12 Więcej informacji nt. Zespołu ds. UE i Organizacji Międzynarodowych znaleźć można w dalszej części raportu - *Działania rzecznicze Amnesty International Polska czyli dialog na temat praw człowieka z władzami Rzeczypospolitej Polskiej*.

PILNE AKCJE AMNESTY INTERNATIONAL czy list może ocalić ludzkie życie?

Globalny wymiar działalności Stowarzyszenia sprawia, że wspólne inicjatywy podejmowane przez ludzi z całego świata mają szansę doprowadzić do realnych zmian. Każdy uwolniony więzień sumienia, każda informacja o powstrzymaniu represji i tortur wobec konkretnych osób, każde doniesienie o zamianie kary śmierci na inny wyrok oraz każda zmiana prawa lub praktyki rządów, która wzmacnia przestrzeganie praw człowieka to dla nas powód do radości i motywacja do podejmowania dalszych działań.

Pomimo faktu, iż z biegiem lat obszar aktywności Amnesty International stale się powiększa, priorytetową formą działalności zawsze pozostaną listy pisanie w obronie więźniów sumienia. Co roku Amnesty International publikuje ponad **800 apeli – Pilnych Akcji** o pomoc dla ofiar naruszeń praw człowieka. W 2008 roku ukazało się blisko **80 Pilnych Akcji**, w których udział wzięli członkowie i aktywiści Amnesty International w Polsce.

Każdy taki apel może spowodować natychmiastową reakcję i przesłanie setek, a nawet tysięcy listów w bardzo krótkim czasie. Amnesty International ma w swojej historii przypadek, gdy w odpowiedzi na trzy apele dotyczące jednego kraju wysłano **30 tysięcy listów w ciągu trzech miesięcy!** Średnio sytuacja około **1/3 osób**, o które walczyliśmy uległa poprawie. Niektórzy zostali zwolnieni z więzienia, innym zmniejszono wyrok. Jeszcze innym zapewniono rzetelny proces czy humanitarne traktowanie w miejscu przetrzymywania. Więźniowie uzyskiwali dostęp do adwokata lub lekarza lub mogli skontaktować się z rodziną.¹³

W roku 2008 wzrosła rola **Sieci Pilnych Akcji**, za pośrednictwem której informacje o kolejnych przypadkach więźniów sumienia wymagających reakcji ze strony Amnesty International docierają do coraz szerszego grona osób. Blisko **980 działaczy praw człowieka** w Polsce otrzymywało w ubiegłym roku informacje o nowych Pilnych Akcjach.

Szacuje się, że od momentu podjęcia pierwszych działań w obronie więźniów sumienia, udało się dzięki listom wysyłanym przez członków Amnesty International na całym świecie pomóc ponad **16 600** więźniom. Ogromną wartość posiadają też podpisy pod petycjami zbierane podczas akcji publicznych i innych wydarzeń organizowanych przez Stowarzyszenie. Warto podkreślić, że pod większością niżej wymienionych petycji podpisy zbiera się w ograniczonym okresie czasu, tak aby przekazać je możliwie szybko decydentom.

---

13 Więcej na temat Pilnych Akcji oraz „dobrych wiadomości” można znaleźć na stronie:

<http://amnesty.org.pl/badz-aktywny/centrum-pilnych-akcji/gnews-archives.html>.

Oto liczby podpisów zebranych pod petycjami przez 12 grup lokalnych Amnesty International w Polsce w 2008 roku:¹⁴

- Apel ws. **piętnastu aresztowanych mnichów** (Tybet)
- 1067 podpisów
- Apel ws. **aresztowanych demonstrantów** zatrzymanych za udział w pokojowej manifestacji w Lhasie (Tybet)
- 254 podpisy
- Apel ws. **Delary Darabi** (Iran)
- 478 podpisów
- Apel ws. **Barbary Itala Mendez** (Meksyk)
- ok. 100 podpisów
- Apel ws. **Okunishi Masaru** (Japonia)
- 414 podpisów
- Apel poparcia dla organizacji „**Matki Tiananmen**” (Chiny)
- ok. 500 podpisów
- Apel ws. **Perwiz Kambakhsh** (Afganistan)
- 230 podpisów
- Apel ws. **Chen Zhenping** (Chiny)
- 300 podpisów
- Apel ws. **Adriany Sarmiento Enriquez** (Meksyk, Ciudad Juarez)
- 1224 podpisy
- Apel ws. **Ye Guozhu** (Chiny)
- ok. 200 podpisów
- Apel ws. **Abdula Hamid al-Ghizzawi** (libijski więzień Guantanamo)
- ok. 200 podpisów
- Apel o **niestosowanie tortur w wojnie z terroryzmem**
- 302 podpisy
- Petycja **wzywająca Rosję do ratyfikowania Protokołu dodatkowego do Konwencji o prawach dziecka w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne**
- 128 podpisów
- Petycja ws. **Kampanii na rzecz równości w Iranie**
- ok. 100 podpisów

W sumie w całej Polsce w roku 2008 pod petycjami zebrano blisko 4 800 podpisów¹⁵

---

14 Grupy lokalne Amnesty International w Polsce skupione są wokół miast takich jak: Białystok, Katowice, Kraków, Lublin, Łódź, Ostrołęka, Opole, Poznań, Toruń, Warszawa, Wrocław, Trójmiasto.

15 Opisy wszystkich wymienionych przypadków znaleźć można na stronie: www.amnesty.org.pl w dziale: Pilne Akcje.

Działania rzecznicze Amnesty International Polska

czyli dialog na temat praw człowieka z władzami Rzeczypospolitej Polskiej

Od blisko 4 lat przy polskiej sekcji Amnesty International aktywnie działa **Zespół ds. Unii Europejskiej i Organizacji Międzynarodowych**, którego głównym zadaniem jest podejmowanie dialogu na temat praw człowieka z polskimi władzami na różnym szczeblu. Poprzez działalność członków zespołu Amnesty International stara się wywierać wpływ na decyzje podejmowane na rzecz poszanowania praw człowieka lub też zapobiegające ich naruszeniom nie tylko w Polsce, ale przede wszystkim a krajach trzecich.

W zależności od charakteru podejmowanych spraw, zespół kontaktuje się z Kancelarią Prezydenta i Premiera RP, przedstawicielami odpowiednich departamentów i wydziałów w Ministerstwach (zwłaszcza w Ministerstwie Spraw Zagranicznych), jak również z Parlamentarzystami i Europosłami.

Działania rzecznicze podjęte w 2008 roku przez Zespół ds. Unii Europejskiej i Organizacji Międzynarodowych skupiły się wokół wybranych obszarów geograficznych (Chiny, Tybet, Sudan, Rosja, Białoruś, Bałkany oraz Turcja) oraz tematycznych, które niemalże całkowicie pokrywają się z priorytetami polskiej sekcji Amnesty International (kara śmierci, problem stosowania tortur w wojnie z terroryzmem, prawa kobiet, kontrola handlu bronią, handel ludźmi, dyskryminacja oraz prawa uchodźców i migrantów).

Wiele form aktywności zespołu w roku 2008 zostało częściowo opisanych we wcześniejszych rozdziałach raportu poświęconych kampaniom prowadzonym przez Amnesty International. Warto jednak zaznaczyć, iż rok 2008 przyniósł wiele okazji do podjęcia rozmów z polskimi władzami nie tylko na temat naruszeń praw człowieka będących tematem przewodnim kampanii Stowarzyszenia w Polsce.

Prawa Człowieka - Edukacja - Działanie

Program Edukacyjny Amnesty International jest jedną z priorytetowych działalności Stowarzyszenia od **2002 roku**. Nadrzędnym jego celem jest przeciwdziałanie zjawiskom nietolerancji, dyskryminacji i agresji oraz kształtowanie postaw, świadomości i kultury poszanowania praw człowieka w środowisku lokalnym i na świecie. Program skierowany jest zwłaszcza do członków Amnesty International, studentów oraz uczniów szkół średnich, gimnazjalnych i nauczycieli.

Szkolna Grupa Amnesty International nr 108 w Trzebnicy

Program „Prawa Człowieka – Edukacja – Działanie” (Rights – Education - Action Program: REAP) prowadzony jest przez 9 sekcji Amnesty International na całym świecie. Jego główną ideą jest tzw. **„multiplikowanie”**, tj. szkolenie osób, którzy pozytywne praktyki i zdobytą wiedzę w dziedzinie praw człowieka będą przekazywać w swoich środowiskach.¹⁶

---

16 Więcej na temat Programu Edukacyjnego Amnesty International znaleźć można na stronie:
www.amnesty.org.pl/edukacja

Szkolne Grupy Amnesty International

Jak co roku działalność Szkolnych Grup Amnesty International wpisała się w międzynarodowe kampanie prowadzone przez Stowarzyszenie. Oto kampanie i akcje, w które aktywnie włączyli się uczniowie ze Szkolnych Grup z różnych regionów Polski:

- Kampania „Stop Przemocy wobec Kobiet”
- Kampania „Safe Schools”
- Kampania „Prawa Człowieka pod Murem Chińskim”
- Kampania „Każdy inny – wszyscy równi”
- Akcja „Prawa człowieka w moim człowieczeństwie”
- Akcja „Solidarni z Tybetem”
- Akcje na rzecz Uchodźców
- Akcja „Kropla na wagę twojego życia”
- „Międzynarodowy Dzień Dziecka”
- Kampania „Świat Wolny od Kary Śmierci”
- Dzień Tolerancji
- 16 Dni Eliminacji Przemocy wobec Kobiet
- Międzynarodowy Maraton Pisania Listów

Aktywność Szkolnych Grup w ramach kampanii przybierała różne formy działalności. Organizowano akcje informacyjne w szkołach, warsztaty, wystawy, wspólne pisanie listów, zbieranie podpisów pod petycjami, pokazy filmów, happeningi. Na zdjęciu: akcja grupy szkolnej w ramach Kampanii Stop Przemocy Wobec Kobiet.

W lutym 2008 roku rozstrzygnięto konkurs na reportaż z 8. edycji Maratonu Pisania Listów. Wyróżniono cztery reportaże nadesłane przez szkolne grupy AI (I miejsce: Szkolna Grupa AI nr 73 w Birczy, II miejsce: Szkolna Grupa AI nr 53 w Zabłudowie, III miejsce: Szkolna Grupa AI nr 48 w Jaworze oraz wyróżnienie dla Szkolnej Grupy AI nr 29 w Kędzierzynie – Koźlu. Projekty promujące prawa człowieka autorstwa dwóch z wyżej wymienionych grup (Zabłudów i Kędzierzyn – Koźle) zostały także nagrodzone w konkursie „Monitora Olimpijskiego”.

W dniach 15 – 16 listopada 2008 roku odbyło się Ogólnopolskie Spotkanie Szkolnych Grup Amnesty International, które posłużyło przede wszystkim wymianie doświadczeń, integracji i przygotowaniom do Maratonu Pisania Listów.

W lutym 2008 roku rozpoczął się pilotaż projektu edukacyjnego **„Moje prawa w mojej szkole”** skierowany do szkół podstawowych. Program ten ma na celu włączenie tematyki praw człowieka w program wychowawczy szkół, zachęcenie uczniów do podejmowania konkretnych działań w celu wywołania realnych zmian w sytuacji poszanowania praw człowieka w swojej społeczności lokalnej, w kraju i na całym świecie.

Zespoły Edukacyjne

W dniach 5-6 stycznia 2008 roku w Krakowie odbyło się Forum REAP – ogólnopolskie spotkanie trenerów Amnesty International z udziałem przedstawicieli z małopolskiego, łódzkiego, śląskiego, kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, wielkopolskiego, podkarpackiego i mazowieckiego zespołu edukacyjnego. Spotkanie to poza wymianą doświadczeń, prezentacją autorskich warsztatów każdego z regionów, stanowiło okazję do analizy wyników zewnętrznej ewaluacji programu przeprowadzonej pod koniec 2007 roku.

Trenerzy mieli okazję do wspólnego uczenia i dzielenia się doświadczeniami również na 5 ogólnopolskich szkoleniach, które miały miejsce w lutym, marcu, kwietniu i październiku 2008 r. oraz spotkaniu REAP u przed Walnym Zgromadzeniem 18 kwietnia w Toruniu.

Styczeń 2008 roku przyniósł trenerom Amnesty International znalezienie się w gronie laureatów VII edycji konkursu „Barwy Wolontariatu”.

W okresie od 1 października do 15 grudnia 2008 roku trenerzy i Szkolne Grupy

Amnesty International realizowały projekt „**Zostań aktywistą praw człowieka w swojej szkole i społeczności lokalnej**”. Projekt ten założył między innymi przygotowanie lokalnych zespołów edukacyjnych do prowadzenia edukacji w zakresie tematu maratonu – niepodzielności i współzależności wszystkich praw człowieka w świetle Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, jak również umocnienie współpracy zespołów edukacyjnych ze szkolnymi grupami oraz zainteresowanie nowych szkół działalnością Stowarzyszenia. W projekcie udział wzięło **117** szkół, w których w sumie przeprowadzono **50 godzin warsztatów**.

W roku 2008 coraz bardziej widoczna stała się specjalizacja poszczególnych zespołów w tematyce i grupie docelowej prowadzonych przez nich szkoleń czy warsztatów. Grupa trenerów w Lublinie zorganizowała na przykład szkolenia dla policjantów przy współpracy z Pełnomocniczką Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie ds. praw człowieka. Z kolei w Katowicach, Toruniu, Opolu, Krakowie i Łodzi zacieśniła się praca trenerów ze szkołami i szkolnymi grupami w tych miastach. Prowadzono nie tylko warsztaty dla uczniów, ale także dla rad pedagogicznych.

W roku 2008 roku polska sekcja Amnesty International aktywnie działała w grupie roboczej programu „Human Rights Education - Evaluation and Impact Assessment”, przygotowując projekt pilotażu tego programu w Polsce. Stowarzyszenie rozpoczęło także przygotowania do międzynarodowego programu „**Human Rights Friendly School**”.

Ponadto, program edukacji praw człowieka prowadzonej przez Amnesty International zaprezentowano między innymi na Konferencji UNICEF dla szkół w Warszawie i we Wrocławiu, a także na Konferencjach dla nauczycieli w Toruniu, Rzeszowie, Opolu, Krakowie i Gdańsku.

**Rok 2008 zakończyliśmy z liczbą 12 Zespołów Edukacyjnych
i 112 Szkolnych Grup Amnesty International**

Fundraising

Amnesty International jest finansowo niezależna zarówno od rządów, jak i od korporacji. Chcąc utrzymać swoją neutralność finansową, jak również polityczną, Stowarzyszenie koncentruje się głównie na darowiznach od osób indywidualnych w ramach pozyskiwania funduszy na swoją działalność. W pierwszym kwartale 2008 roku w wyniku rozmowy z konsultantem Amnesty International, donorzy i członkowie przekazujący co miesiąc swoją składkę lub darowiznę za pośrednictwem poleceniem zapłaty, zdecydowali się na zwiększenie przekazywanej kwoty na cele statutowe Stowarzyszenia w sumie o **26 973 PLN** w skali roku w porównaniu do roku ubiegłego.

Priorytetową działalnością w pierwszych miesiącach roku była też kampania przekazania **1%** podatku na rzecz Amnesty International jako organizacji pożytku publicznego, która zakończyła się w kwietniu. Przygotowane przez agencję Touchpoint oraz grafików niezależnych kreacje zostały umieszczone w prasie ogólnopolskiej, Internecie oraz rozpowszechnione innymi drogami przekazu – mailing, newsletter itp. Nowością było wykorzystanie przestrzeni publicznej w metrze warszawskim. Kampania zakończyła się sukcesem. W sumie na cele statutowe Stowarzyszenia przekazano **62 253 PLN**,

Początek 2008 roku poświęcono także na dalsze usprawnienie i reorganizację szybkiej oraz efektywnej komunikacji z członkami Stowarzyszenia. Ukończony został pierwszy etap przenoszenia danych do nowej bazy.

W 2008 roku **Fundacja im. Stefana Batorego** przyznała Amnesty International grant w wysokości 80 tysięcy złotych na lata 2009-2010. Grant przeznaczony jest na rozwój bazy darczyńców i sympatyków za pomocą telemarketingu, a także na obóz dla koordynatorów Lokalnych Grup Amnesty International i szkolenia pracowników biura Stowarzyszenia.

Program Direct Dialogue Campaign

Amnesty International prowadząc swoje działania niejednokrotnie krytykuje rządy, organizacje polityczne, inne organizacje międzynarodowe. Broniąc własnej niezależności, Stowarzyszenie nie finansuje swojej działalności ze środków pozyskiwanych od rządów, czy organizacji politycznych. Może istnieć i działać przede wszystkim dzięki wsparciu od indywidualnych osób, które świadome tego czym są prawa człowieka oraz co to jest Amnesty International, chcą nam pomagać i wspierać nas finansowo.

Program Direct Dialogue jest programem fundraisingowym, polegającym na pozyskiwaniu nowych członków i darczyńców dla Amnesty International.

Zadaniem osób pracujących w ramach programu DDC jest praca w terenie, na ulicach miast i pozyskiwanie osób, które chciałyby przekazywać na naszą działalność drobne kwoty raz w miesiącu poprzez polecenie zapłaty. Nasi rekruterzy oraz rekruterki przekazują przyszłym członkom i donorom podstawowe informacje o działalności Amnesty International na rzecz praw człowieka. W roku 2008 rozmowy prowadzone przez rekruterów skupiły się zwłaszcza na tematyce związanej z trzema kampaniami

prowadzonymi przez Stowarzyszenie: Stop Przemocy Wobec Kobiet, Prawa Człowieka Pod Murem Chińskim oraz Stop Torturom w Wojnie z Terroryzmem.

Od początku kwietnia do końca września 2008 roku prowadziliśmy rekrutację w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Wrocławiu, a od lipca również w Gdańsku. W marcu pracownicy działu fundrisingu odbyli szkolenie w fińskiej sekcji Amnesty International z zakresu DDC, metod fundrisingowych oraz telemarketingu prowadzonego przez Finów.

Dzięki Programowi Direct Dialogue w 2008 roku liczba darczyńców Amnesty International Polska wzrosła o 1293 osoby

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji powstały propozycje zmian w DDC na rok 2009. W 2009 roku program będzie działał na terenie 9 miast Polski. Głównym założeniem DDC na rok 2009 jest pozyskanie 2000 nowych darczyńców.

Pierwszy raz w historii Stowarzyszenia w Polsce postanowiono przeprowadzić ogólnopolską akcję fundraisingową podczas Maratonu Pisania Listów. Zadaniem rekruterów było pozyskanie co najmniej 60 nowych darczyńców w miejscach, gdzie odbywał się Maraton. Wynik był zadowalający – udało się zachęcić 78 osób do tego, by zostały członkami Stowarzyszenia.

Informujemy, że raport prezentuje tylko wybrane działania z kluczowych form aktywności Stowarzyszenia w 2008 roku.

Więcej informacji znaleźć można na oficjalnej stronie Amnesty International Polska:
www.amnesty.org.pl